

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

**Doradca do spraw bezpieczeństwa
przewozu koleją towarów niebezpiecznych
(Doradca RID)
(333109)**

Spedytorzy i pokrewni

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) (333109)

Spedytorzy i pokrewni

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

**Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)
(333109)**

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [342]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://unsplash.com/photos/fUa-v9LKQto> [dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Monitorowanie przestrzegania przepisów prawa i wewnętrznych instrukcji.....	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Sporządzanie raportów i wewnętrznych procedur kontrolnych oraz realizowanie szkoleń stanowiskowych.....	10
3.4. Kompetencje społeczne.....	11
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) 333109

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- DGSA.
- Doradca RID.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 3331 Clearing and forwarding agents.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w listopadzie 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Robert Będziński – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Anna Wawruch-Lis – Zespół Szkół Transportowo-Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki, Lublin.
- Tomasz Wojtasiński – Działalność gospodarcza Tomasz Wojtasiński, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Anna Będzińska – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Sebastian Bieszke – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Joanna Gralak-Merchel – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Włodzimierz Walkusz – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Hanna Federowicz – PKP Polskie Linie Kolejowe SA, Warszawa.

- Beata Anna Żurek – Global Cosmed SA, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Marek Szyszka – Związek Zawodowy Dyspozytorów PKP, Gdańsk.
- Agnieszka Zając – 15 Wojskowy Oddział Gospodarczy, Szczecin.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID³) koordynuje działania podejmowane przez uczestników przewozu⁷ towarów niebezpiecznych w zakresie wszelkich czynności związanych z ich transportem koleją.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) nadzoruje działalność jednostki organizacyjnej w zakresie wykonywania przewozu towarów niebezpiecznych koleją zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Odpowiada za wspieranie działań zapobiegających zagrożeniom dla osób, mienia i środowiska.

Sposoby wykonywania pracy

Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- monitorowaniu przestrzegania przepisów prawa krajowego i międzynarodowego obowiązującego w przewozie koleją towarów niebezpiecznych,
- wprowadzaniu i aktualizacji planów bezpieczeństwa¹ przewozu koleją towarów niebezpiecznych,
- kontrolowaniu przestrzegania wymagań dotyczących oznakowania towarów niebezpiecznych, procedur załadunku i rozładunku oraz dokumentów wymaganych podczas przewozu koleją towarów niebezpiecznych,
- sprawdzaniu wyposażenia używanego do załadunku i rozładunku transportowanych koleją towarów niebezpiecznych,
- przeciwdziałaniu zagrożeniom, naruszeniom bezpieczeństwa lub incydentom z nimi związanymi,
- nadzorowaniu stosowania prawidłowych procedur ratowniczych w przypadku wypadków i wydarzeń mogących zagrażać bezpieczeństwu podczas przewozu, załadunku lub rozładunku towarów niebezpiecznych,
- monitorowaniu szkolenia pracowników w przedsiębiorstwie w zakresie specjalnych wymagań dotyczących bezpiecznego załadunku, wyładunku i przewozu koleją towarów niebezpiecznych, włącznie ze zmianami przepisów,
- monitorowaniu przestrzegania procedur kontrolnych służących sprawdzeniu, czy środek transportu zaopatrzone jest w wymagane dokumenty i sprzęt awaryjny,
- uczestniczeniu w prowadzeniu dochodzeń oraz sporządzaniu raportów na temat wypadków, awarii lub poważnych naruszeń przepisów podczas przewozu, załadunku lub rozładunku towarów niebezpiecznych,

- wprowadzaniu odpowiednich procedur w celu przeciwdziałania powtarzaniu się wypadków, awarii lub poważnych naruszeń przepisów,
- przygotowywaniu sprawozdania okresowego z działalności przedsiębiorstwa/instytucji w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) wykonuje pracę w pomieszczeniach biurowych oświetlonych sztucznym światłem, przeważnie bez klimatyzacji, magazynowych oraz w terenie. Praca wymaga bezpośredniego kontaktu z kierownictwem firm/instytucji, jak i z pracownikami przedsiębiorstw/instytucji zaangażowanymi w działania związane z przewozem koleją towarów niebezpiecznych. Praca wykonywana jest zarówno w pozycji siedzącej, jak i stojącej, w zależności od wykonywanych zadań, w zmiennych warunkach atmosferycznych. Zadania zawodowe realizowane są przez cały rok.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)

w działalności zawodowej wykorzystuje m. in.:

- komputer wraz z oprogramowaniem, w tym: edytor tekstu, arkusz kalkulacyjny, kreator prezentacji,
- drukarkę, skaner, ksero i inne urządzenia biurowe (np. bindownicę, laminarkę, gilotynę, niszczarkę),
- narzędzia do komunikacji: telefon, programy do obsługi poczty elektronicznej i internet, kamerę internetową, mikrofon, słuchawki,
- kamerę, aparat fotograficzny, projektor prezentacyjny, tablicę multimedialną i inne urządzenia do prezentowania treści.

Organizacja pracy

Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) może być zatrudniony w ramach umowy o pracę, ale także w oparciu o umowę-zlecenie. Wykonywanie zadań zawodowych w ramach umowy o pracę odbywają się w systemie jedno-, dwu- lub trzymianowym. Jeżeli jest to konieczne, wykonuje swoje obowiązki służbowe również poza etatowymi godzinami pracy, w tym w niedziele i święta. Osoba pracująca na tym stanowisku samodzielnie zarządza czasem pracy.

W przypadku zatrudnienia w oparciu o umowę-zlecenie doradca RID ustala indywidualnie ze zleceniodawcą formę i czas pracy. Wykonywane zadania nie są rutynowe.

W związku z różnymi formami zatrudnienia, praca może być wykonywana stacjonarnie, na odległość (online) lub wyjazdowo. Polega na przekazywaniu wytycznych, a decyzje zawsze podejmuje zleceniobiorca lub przełożony.

Doradca RID realizuje zadania samodzielnie, jednak ze względu na stałe kontakty z ludźmi (dyspozytorami, magazynierami, klientami i współpracownikami) wykonywana przez niego praca ma również charakter zespołowy, w kontaktach wykorzystuje telefon oraz e-mail.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) może być narażony m.in. na:

- zagrożenia mechaniczne (podczas obsługi, nadzorowania urządzeń załadunkowych, rozładunkowych oraz transportowych), które mogą spowodować:
  - choroby/kontuzje związane z eksploatacją urządzeń technicznych,
  - choroby układu kostno-szkieletowego,
- zagrożenia chemiczne (wynikające z kontaktu z materiałami niebezpiecznymi), które mogą powodować:
  - choroby wzroku,
  - choroby słuchu,
  - choroby układu oddechowego,
  - poparzenia skóry.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność zmysłu węchu,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie baw,
- widzenie stereoskopowe (widzenie głębi umożliwiające ocenę odległości),
- widzenie o zmroku,
- zmysł równowagi,
- powonienie,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- dobra pamięć,
- łatwość wypowiedzenia się w mowie i/lub w piśmie,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- łatwość przechodzenia z jednej czynności do drugiej,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,

- współdziałanie i współpraca w zespole (grupie),
- zdolność skutecznego przekonywania,
- zdolność utrzymywania pozytywnych relacji ze współpracownikami,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do współdziałania,
- gotowość do pracy indywidualnej,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych (różnych) warunkach środowiskowych,
- gotowość do tworzenia i podtrzymywania sieci kontaktów z klientami,
- gotowość do prezentowania wyników swojej pracy,
- komunikatywność,
- asertywność,
- operatywność i skuteczność,
- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- samodzielność,
- samokontrola,
- systematyczność,
- dyspozycyjność,
- dokładność,
- dbałość o jakość pracy,
- wysoka kultura osobista,
- dążenie do osiągania celów,
- odporność emocjonalna,
- radzenie sobie ze stresem,
- gotowość do ustawicznego uczenia się,
- gotowość do dzielenia się wiedzą.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** wymagane są: dobry ogólny stan zdrowia, sprawność fizyczna, prawidłowy wzrok oraz sprawność zmysłu dotyku. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do lekkich. Występują specyficzne obciążenia umysłowe: rozwiązywanie problemów, analizowanie, wnioskowanie, wyjaśnianie czy rozumowanie logiczne.

Do przeciwwskazań uniemożliwiających pracę w tym zawodzie można zaliczyć:

- schorzenia strun głosowych, słabą ekspresję werbalną i wady wymowy,
- wady wzroku w stopniu uniemożliwiającym korekcję za pomocą okularów,
- wady słuchu w stopniu uniemożliwiającym korekcję za pomocą aparatu słuchowego,
- choroby o podłożu psychicznym uniemożliwiające pracę z ludźmi,
- niepełnosprawność intelektualną.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** wymagane jest dowolne wykształcenie wyższe I lub II stopnia. Preferowane jest posiadanie wykształcenia technicznego o specjalności transport czy chemia.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** niezbędne jest posiadanie:

- dyplomu ukończenia studiów I lub II stopnia na dowolnym kierunku,
- świadectwa doradcy w zakresie przewozu koleją towarów niebezpiecznych,
- oświadczenia o niekaralności.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnianiu doradcy do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) są m.in.:

- suplement dla absolwentów szkół wyższych – Europass (w języku polskim i angielskim) wydawane na prośbę zainteresowanego przez szkoły wyższe razem z dyplomem ukończenia studiów,
- certyfikat potwierdzający swobodne wyrażanie się w mowie i w piśmie w języku angielskim (rekomendowany poziom – B2),
- posiadanie uprawnień w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych innymi środkami transportu,
- prawo jazdy kategorii B.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Wskazane jest, aby **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** doskonalił posiadane i uzyskiwał nowe kompetencje poprzez uczestnictwo w różnych formach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Doradca RID ma możliwość rozwoju zawodowego poprzez:

- kontynuację edukacji na studiach podyplomowych, np. na kierunkach bezpieczeństwo i higiena pracy, logistyka,
- uczestnictwo w branżowych szkoleniach, konferencjach, warsztatach tematycznych dotyczących bezpieczeństwa obrotu substancjami i preparatami chemicznymi, odpadami oraz zmian przepisów prawa,
- rozszerzenie swoich kompetencji zawodowych, podejmując kształcenie i/lub szkolenie w zawodzie pokrewnym.

W odniesieniu do zawodu doradcy RID nie przewiduje się form awansu.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Doradcą do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (doradca RID) może być osoba, która ukończyła kurs doradcy przewozu koleją towarów niebezpiecznych, zdała z wynikiem pozytywnym egzamin przed Komisją Egzaminacyjną działającą przy Dyrektora TDT⁶ i złożyła dokumenty nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia ukończenia kursu.

**INFORMACJA O ZAWODZIE – Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów
niebezpiecznych (Doradca RID) 333109**

*Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz
Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>*

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Spedytor	333105

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Nadzorowanie przestrzegania przepisów prawa i wewnętrznych procedur regulujących przewóz towarów niebezpiecznych oraz procesów z nim związanych.
- Z2 Nadzorowanie stosowania procedur dotyczących sprawdzenia wyposażenia używanego w związku z transportem, załadunkiem i rozładunkiem towarów niebezpiecznych oraz identyfikacji przewożonych materiałów niebezpiecznych.
- Z3 Wdrażanie procedur kontrolnych i ratowniczych w zakresie wypadków i wydarzeń mogących zagrażać bezpieczeństwu podczas przewozu, załadunku lub rozładunku towarów niebezpiecznych.
- Z4 Nadzorowanie i prowadzenie szkolenia pracowników w zakresie zachowania bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych.
- Z5 Sporządzanie sprawozdań dotyczących operacji transportowych oraz raportów z wypadków, awarii lub poważnych naruszeń przepisów podczas przewozu, załadunku lub rozładunku towarów niebezpiecznych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Monitorowanie przestrzegania przepisów prawa i wewnętrznych instrukcji

Kompetencja zawodowa Kz1: Monitorowanie przestrzegania przepisów prawa i wewnętrznych instrukcji obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Nadzorowanie przestrzegania przepisów prawa i wewnętrznych procedur regulujących przewóz towarów niebezpiecznych oraz procesów z nim związanych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Przepisy transportu <u>towarów niebezpiecznych</u>⁵; • Rodzaje <u>środków transportu</u>⁴ kolejowego oraz ich przeznaczenie; • <u>Prawo przewozowe</u>².	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrolować poprawność stosowania przepisów transportu towarów niebezpiecznych; • Dopasowywać środek transportu kolejowego do rodzaju, ilości, stanu fizycznego i wielkości przewożonego towaru; • Stosować przepisy prawa przewozowego.

Z2 Nadzorowanie stosowania procedur dotyczących sprawdzenia wyposażenia używanego w związku z transportem, załadunkiem i rozładunkiem towarów niebezpiecznych oraz identyfikacji przewożonych materiałów niebezpiecznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Rodzaje i podział towarów niebezpiecznych; • Podstawy eksploatacji taboru kolejowego; • Instrukcje i procedury obowiązujące w przedsiębiorstwie/instytucji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozróżniać i klasyfikować towary niebezpieczne; • Nadzorować stan techniczny taboru kolejowego; • Oceniać poprawność przestrzegania procedur obowiązujących w przedsiębiorstwie/instytucji.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Sporządzanie raportów i wewnętrznych procedur kontrolnych oraz realizowanie szkoleń stanowiskowych

Kompetencja zawodowa Kz2: Sporządzanie raportów i wewnętrznych procedur kontrolnych oraz realizowanie szkoleń stanowiskowych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z3 Wdrażanie procedur kontrolnych i ratowniczych w zakresie wypadków i wydarzeń mogących zagrażać bezpieczeństwu podczas przewozu, załadunku lub rozładunku towarów niebezpiecznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady tworzenia instrukcji i procedur obowiązujących w przedsiębiorstwie/instytucji; • Podstawowe zasady ratownictwa chemicznego i przedmedycznego; • Zasady eksploatacji urządzeń załadunkowych, rozładunkowych i transportowych; • Rozwiązania technologiczne w obszarze bezpieczeństwa pracy; • Strukturę planów zapewnienia bezpieczeństwa przewozu kolejną towarów niebezpiecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzyć i wdrażać instrukcje i procedury w przedsiębiorstwie/instytucji zgodnie z obowiązującymi w nich zasadami; • Weryfikować znajomość procedur ratownictwa chemicznego i przedmedycznego u pracowników; • Oceniać poprawność wykonywania instrukcji podczas korzystania z urządzeń załadunkowych, rozładunkowych i transportowych; • Wykorzystywać i przedstawiać nowoczesne rozwiązania technologiczne; • Tworzyć plany bezpieczeństwa przewozu.

Z4 Nadzorowanie i prowadzenie szkolenia pracowników w zakresie zachowania bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Techniki prowadzenia szkoleń, pracy z grupą, oceny przyswajania wiedzy; • Zasady organizacji szkoleń dla pracowników; • Zasady i przepisy w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych; • Obsługę komputerowych programów biurowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zastosować techniki prowadzenia szkoleń, pracy z grupą, oceny przyswajania wiedzy; • Organizować przeprowadzenie szkolenia dla pracowników; • Prowadzić szkolenie z zakresu przewozu towarów oraz materiałów niebezpiecznych; • Stosować komputerowe programy biurowe w celu przygotowania lub przeprowadzenia szkolenia.

Z5 Sporządzanie sprawozdań dotyczących operacji transportowych oraz raportów z wypadków, awarii lub poważnych naruszeń przepisów podczas przewozu, załadunku lub rozładunku towarów niebezpiecznych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy nakazujące przygotowanie rocznego sprawozdania z działalności przedsiębiorstwa/instytucji; Zasady sporządzania sprawozdań z działalności przedsiębiorstwa w zakresie towarów niebezpiecznych; Zasady przygotowania raportów powypadkowych zgodnie z przepisami krajowymi; Zasady przygotowania raportów według instrukcji i procedur.	<ul style="list-style-type: none"> Sporządzać raport z rocznej działalności przedsiębiorstwa/instytucji; Stosować przepisy nakazujące przygotowanie rocznego sprawozdania z działalności przedsiębiorstwa/instytucji; Sporządzać raport powypadkowy zgodnie z przepisami krajowymi; Sporządzać raport według instrukcji i procedur.

3.4. Kompetencje społeczne

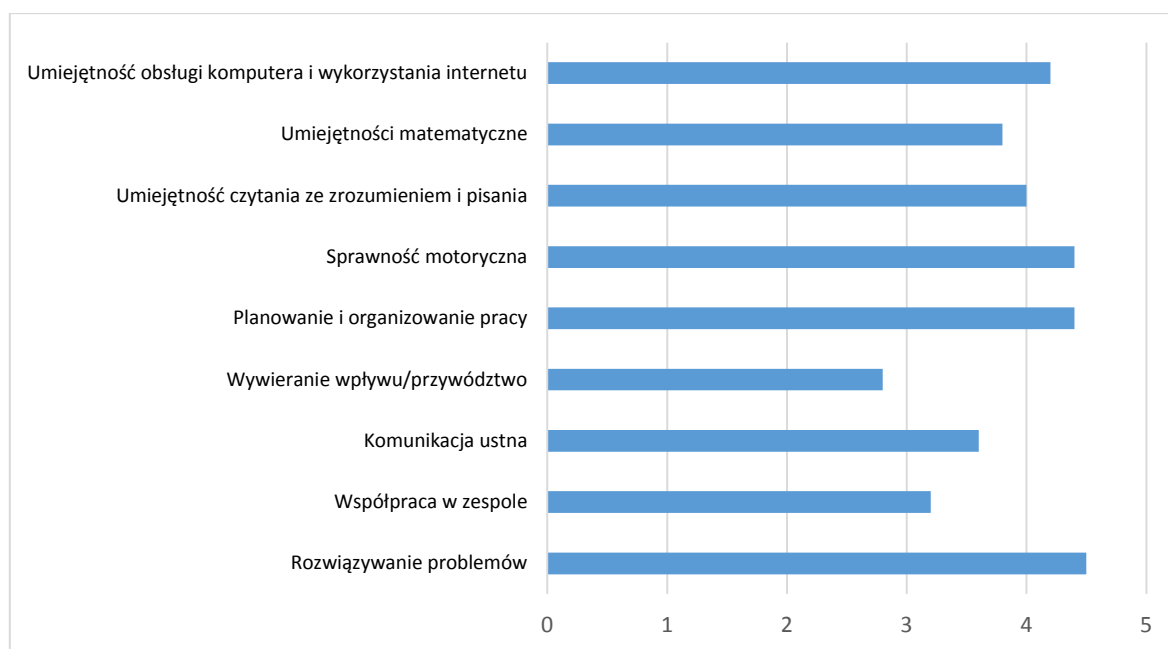
Pracownik w zawodzie **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań doradczych w zakresie bezpieczeństwa przewozu koleją towarów.
- Wykonywania pracy samodzielnie i podejmowania współpracy w zespole uczestniczącym w procesie doradczym w zakresie bezpieczeństwa przewozu koleją towarów.
- Dokonywania obiektywnej oceny efektywności działań własnych oraz personelu.
- Ustawicznego podnoszenia własnych kompetencji zawodowych oraz podległego personelu w kontekście zmian prawnych i nowych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych.
- Kreowania i upowszechniania wzorców właściwego postępowania w zakresie organizowania procesów bezpieczeństwa.
- Przestrzegania ogólnie przyjętych zachowań etycznych, zasad uczciwości oraz rzetelności.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien posiadać zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) może być zatrudniany przez prywatne firmy lub też oferować swoje usługi w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Może znaleźć zatrudnienie w instytucjach publicznych oraz firmach uczestniczących w procesie transportu koleją towarów niebezpiecznych.

Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) może pracować m.in. w:

- firmach transportowych,
- firmach produkcyjnych,

- firmach dystrybucyjnych,
- firmach spedycyjnych,
- jednostkach wojskowych, inspekcyjnych, kontrolnych,
- instytucjach samorządowych różnego szczebla: gminne, powiatowe, wojewódzkie.

Zawód doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) należy do zawodów deficytowych.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie prowadzi się kształcenia kandydatów do pracy w zawodzie **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** w formach szkolnych.

Szkoły wyższe oferujące studia na dowolnym kierunku umożliwiają zdobycie wykształcenia wyższego, a tym samym spełnienie wymogu formalnego umożliwiającego otrzymanie świadectwa doradcy.

Szkolenie

Kursy dla **doradców do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** umożliwiające uzyskanie świadectwa doradcy oferują podmioty, które zostały wpisane do rejestru prowadzących kursy. Organem prowadzącym rejestr jest marszałek województwa właściwy ze względu na siedzibę albo miejsce zamieszkania podmiotu prowadzącego kursy.

Szkolenia doskonalące warsztat pracy doradcy do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) oferują:

- szkoły wyższe,
- instytuty naukowo-badawcze,
- instytucje szkoleniowe, w tym firmy komercyjne,
- stowarzyszenia branżowe oraz inne organizacje pozarządowe.

Szkolenia mogą odbywać się także podczas konferencji i seminariów oraz poprzez współpracę międzynarodową, w tym wizyty studyjne i działania typu job shadowing.

Przykładowa tematyka szkoleń może dotyczyć:

- rozwiązań prawnych regulujących pracę doradcy RID,
- właściwości fizyko-chemicznych towarów,
- rozwoju kompetencji indywidualnych, takich jak: komunikacja, asertywność, motywacja,
- posługiwania się językiem obcym zawodowym.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

Ważną formą doskonalenia zawodowego doradcy do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID) jest samokształcenie, w tym korzystanie z otwartych zasobów edukacyjnych.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** wynosi najczęściej od 3400 zł do 6100 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Wpływ na wynagrodzenie mają m.in.:

- miejsce pracy (renoma, wielkość firmy transportowej/spedycyjnej),
- wykształcenie, posiadane dodatkowe kwalifikacje oraz doświadczenie zawodowe,
- zakres obowiązków i związana z tym odpowiedzialność za podejmowane działania.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych (Doradca RID)** możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier, dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O) w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (05-R), która nie wyklucza pracy przy komputerze; wymagane jest wówczas dostosowanie sprzętu komputerowego.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 169, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1351, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1983).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie uzyskiwania świadectwa doradcy do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych (Dz. U. poz. 718).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 14 sierpnia 2012 r. w sprawie formularza rocznego sprawozdania z działalności w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych oraz sposobu jego wypełniania (Dz. U. poz. 966).
- Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie prowadzenia kursów z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych (Dz. U. poz. 619).
- Oświadczenie Rządowe z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wejścia w życie zmian do Regulaminu międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych (RID), stanowiącego załącznik C do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF), sporządzonej w Bernie dnia 9 maja 1980 r. (Dz. U. poz. 1355).

Literatura branżowa:

- Babis H.: Transport. PWN, Warszawa 2008.
- Kwaśniewski S., Nowakowski T., Zajac M.: Transport intermodalny w sieciach logistycznych. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2008.
- Miesięcznik „Top Logistyka”. Wydawnictwo Medialog. Poznań.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce: https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- DGSA Stowarzyszenie Doradców ds. Transportu Towarów Niebezpiecznych: <https://s-dgsa.pl>
- Organizacja pracodawców „Transport i Logistyka Polska”: <http://tlp.org.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal branżowy „E-Logistyka”: <https://e-logistyka.pl>
- Portal branżowy „Logistyczny”: <http://www.logistyczny.com>
- Portal branżowy „Logistyka”: <https://www.logistyka.net.pl>
- Portal branżowy „Trucks”: <https://www.trucks.com.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Stowarzyszenie Doradców ds. Bezpieczeństwa Przewozu Towarów Niebezpiecznych Kolejną: <http://www.dbpk.pl>
- Transportowego Dozoru Technicznego: <http://www.tdt.pl/index.php>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

**INFORMACJA O ZAWODZIE – Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu kolejną towarów
niebezpiecznych (Doradca RID) 333109**

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

**INFORMACJA O ZAWODZIE – Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu kolejną towarów
niebezpiecznych (Doradca RID) 333109**

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Plan zapewnienia bezpieczeństwa	Spis zasad, procedur oraz obowiązków uczestników przewozu podczas przemieszczania materiałów niebezpiecznych dużego ryzyka.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Regulamin Międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych RID http://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2017/1355/1 [dostęp: 31.10.2018]

**INFORMACJA O ZAWODZIE – Doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu kolejją towarów
niebezpiecznych (Doradca RID) 333109**

2	Prawo przewozowe	Ustawa regulująca przewóz osób i rzeczy wykonywany odpłatnie na podstawie umowy przez uprawnionych do tego przewoźników, z wyjątkiem transportu morskiego, lotniczego i konnego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19840530272 [dostęp: 31.10.2018]
3	RID	Konwencja o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF). Załącznik C Regulamin Międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych RID.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Konwencja o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF), sporządzonej w Bernie dnia 9 maja 1980 r. http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170001355 [dostęp: 31.10.2018]
4	Środek transportu	Oznacza w przypadku przewozu drogowego lub kolejowego pojazd drogowy lub wagon.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Regulamin Międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych RID http://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2017/1355/1 [dostęp: 31.10.2018]
5	Towary niebezpieczne	Oznaczają materiały i przedmioty, których przewóz na podstawie RID jest zabroniony albo jest dopuszczony wyłącznie na warunkach podanych w RID.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Regulamin Międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych RID http://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2017/1355/1 [dostęp: 31.10.2018]
6	Transportowy Dozór Techniczny (TDT)	Transportowy Dozór Techniczny (TDT) – instytucja państwowa podległa ministrowi właściwemu do spraw transportu, powołana do zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania urządzeń technicznych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20001221321 [dostęp: 31.10.2018]
7	Uczestnik przewozu	Uczestnikami przewozu towarów niebezpiecznych są: nadawcy, przewoźnicy, odbiorca, załadowca, napełniający, rozładowca, zarządca infrastruktury kolejowej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Regulamin Międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych RID http://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2017/1355/1 [dostęp: 31.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.